

Τα πραγματικά σκάνδαλα

Είμαστε αναμφίβολα σε μια περίοδο σήψης και μπόχας, όπου τα αστικά κόμματα βγάζουν από τα συρτάρια τους ό,τι άπλυτα έχουν ως συνήθως κρατημένα γι' αυτήν ακριβώς την ώρα. Όμως σε αυτό το σύστημα που λέγεται καπιταλισμός, στον κοινωνικο-οικονομικό τρόπο παραγωγής που κυριαρχούν οι κεφαλαιοκρατικές σχέσεις παραγωγής, για να μιλήσουμε αυστηρά, η μίζα δεν μπορεί να είναι σκάνδαλο. Αντίθετα, σκάνδαλο θα ήταν η απουσία της. Δηλαδή, μπορείς να φανταστείς έναν έμπορο που να πουλάει τηνπραμάτεια του χωρίς προμήθεια; Μάλλον όχι. Γιατί λοιπόν να μην δίνονται μίζες όταν υπάρχει, πρώτον, κέρδος και δεύτερον ανταγωνισμός. Ανταγωνισμός και μεταξύ των εταιρειών και μεταξύ των πολιτικών υπαλλήλων. Από την άλλη, όταν το πολιτικό προσωπικό των αφεντικών έχει επιλέξει το φουστάνι του ηθικού πλεονεκτήματος είναι λογικό να αναγκάζονται οι βουλευτές της πιο ατσάλινης αντιλαϊκής κοινοβουλευτικής ομάδας να ...την βρουν αλλιώς. Και ειδικά οι αμερικανοτραφείς. Διότι αυτοί έχουν συνηθίσει να δέχονται τον διευθύνοντα σύμβουλο της πολυεθνικής μέσα στο γραφείο τους στο υπουργείο, μέρα μεσημέρι, και να παραλαμβάνουν την επιταγή που τους παραδίδει κάτω από τα φώτα των φλας – ξέρετε, εκείνες τις τεράστιες επιταγές που είναι φτιαγμένες για να τις πιάνει και η κάμερα του κινητού από τα 7 μέτρα με καλή ανάλυση. Τέλος πάντων, με τόσα πάρε-δώσε με το αμέρικο, θα μπορούσε ο Αλέξης να εισαγάγει άλλη μια καινοτομία και να γλιτώσουμε από τις γυφτιές της Ράνιας και των άλλων παιδιών.

Αλλά, το θέμα μας δεν είναι αυτό. Το θέμα μας είναι ότι αυτά δεν αποτελούν σκάνδαλο στον καπιταλισμό, αλλά κανόνα. Ένδειξη είναι ότι, αν κάποιος δεν ακολουθεί αυτόν τον κανόνα για διάφορους ενίοτε μυστήριους και σκοτεινούς λόγους, τον επευφημούν όλοι σαν ήρωα. Τα σκάνδαλα είναι άλλα.

Σ' αυτή την πρώτη μου ανάρτηση στην Κατιούσα, αφέθηκα να παρασυρθώ από το ρεύμα της εποχής και να περιπλανηθώ στα αμέτρητα σκάνδαλα που κρύβονται σε ειδήσεις του αστικού μάλιστα τύπου. Αφορμή στάθηκε ένα δημοσίευμα που πληροφορεί τους αναγνώστες «Πώς θα ανοίγει η Εφορία τις τραπεζικές θυρίδες». Ο υπότιτλος αναφέρει ότι «την απλοποίηση των διαδικασιών για το άνοιγμα τραπεζικών θυρίδων λόγω κατάσχεσης προωθεί η ΑΑΔΕ.» Πραγματικά καταπληκτικό! Φανταστείτε ένα άλλο δημοσίευμα με εξίσου πηχουαίους τίτλους που να λέει:

«Πώς θα ανοίγει η γνωστή σπείρα κλεφτών το κλειδωμένο σας συρτάρι»

Κι από κάτω:

«Την απλοποίηση των διαδικασιών για το άνοιγμα κλειδωμένων συρταριών λόγω κατάσχεσης προωθεί η ΑΑΔΕ (Αδίστακτοι κι Αμετανόητοι Διαρρήκτες Επικρατείας)»

Παραδεχτείτε το, το δημοσίευμα θα ήταν αν μη τι άλλο περίεργο, θα προκαλούσε την αυτεπάγγελτη παρέμβαση του εισαγγελέα για τη διερεύνηση της υπόθεσης και τη σύλληψη των υπόπτων, τουλάχιστον σε μια χώρα όπου η προάσπιση της ατομικής ιδιοκτησίας σου δίνει μέχρι και το δικαίωμα του μη σεβασμού της ζωής. Θα υποπτευέστε βέβαια ότι το δημοσίευμα έχει πολύ ενδιαφέρον. Πράγματι:

«[...] Το θέμα είναι ευαίσθητο, ιδίως σε περιβάλλον capital controls και όταν το τραπεζικό σύστημα δίνει μάχη για την επαναπροσέλκυση καταθέσεων.

Στο σχέδιο δράσεων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) για το 2018 αποτυπώνεται η πρόθεση εισήγησης νομοθεσίας για την απλοποίηση των διαδικασιών **διάρρηξης** τραπεζικών θυρίδων από κατάσχεση. Το χρονοδιάγραμμα ορίζει ότι αυτό θα γίνει έως το τέλος του έτους και οι μέχρι σήμερα πληροφορίες περιορίζονται στην κατεύθυνση της απλοποίησης.» (έμφαση δική μου, και απομάκρυνση έμφασης στο «απλοποίηση των διαδικασιών»)

Η κυρία Ελένη Λάσκαρη που υπογράφει το δημοσίευμα έχει πραγματικά ζωγραφίσει με την επιλογή των λέξεων και μάλιστα το τοπίο που μας δίνει είναι αρκετά ειλικρινές ή, καλύτερα, αρκούντος σουρεαλιστικό. Για να πάμε πίσω στην παραλλαγμένη ιστορία μας, στο μύθευμα-αναλογία που θα έστεκε καλύτερα στην πραγματικότητα, φανταστείτε η γνωστή σπείρα κλεφτών να άνοιγε το συρτάρι σας για να σας πάρει τα λεφτά και στη συνέχεια να τα ...καταθέσει στην τράπεζα!

Μήπως όμως αυτός είναι ένας παραλογισμός-σκάνδαλο-ειδική περίπτωση; Μμμμ... δυστυχώς όχι. Γιατί πριν από αυτό είχαμε την ιδιαίτερη στην ιστορία οικονομική κατηγορία του «ακατάσχετου λογαριασμού», και μάλιστα μοναδικού. Ο ακατάσχετος λογαριασμός είναι σκάνδαλο ακόμα μεγαλύτερου μεγέθους γιατί υπονοεί την ύπαρξη του αντίθετού του, του υπό κατάσχεση λογαριασμού. Οι γνωστοί μας ήδη ΑΑΔΕ έχει [όλα τα στοιχεία](#) γι' αυτόν τον μοναδικό ακατάσχετο λογαριασμό. Δηλαδή, να σας το πω διαφορετικά, να μου πείτε μια γνώμη. Έχω ένα πορτοφόλι που έχει μέσα 3 κάρτες, 2 banknotes (δηλαδή τραπεζογραμμάτια, που εδώ τα λένε χαρτονομίσματα) των 20 ευρώ, 2 κέρματα των δύο Ευρώ και 88 σεντς, μια φωτογραφία με τις κόρες μου και την καλή μου, το δίπλωμα αυτοκινήτου και ένα μπλοκάκι με κουπόνια του κόμματος. Δεν είναι δικαίωμά μου; Ωραία (έχω υποθέσει ότι απαντήσατε καταφατικά στο ρητορικό μου ερώτημα). Έρχεται ένας ψηλός τύπος, βουτυράτος, μαζί με 2-3 τσιρι-μπιμ τσιρι-μπομ (συγχαρώστε με αν δεν το έχω γράψει σωστά, αλλά δεν ξέρω πώς γράφεται), είναι μέρα μεσημέρι, εργάσιμες ώρες σε πολύ κινήσιμο δρόμο, ας πούμε στην πλατεία Λαυρίου, επί της 3^{ης} Σεπτεμβρίου, να φαίνεται και το αστυνομικό τμήμα. Οι τύποι με ακινητοποιούν, μου παίρνουν το πορτοφόλι και κάνουμε τον εξής διάλογο (ξεκινάει ο ψηλός):

- Καλημέρα σας κύριε. Είμαστε ΑΑΔΕ. Μου λέτε σας παρακαλώ ποια κάρτα είναι ακατάσχετη;
- Η μπλε με τις βούλες.
- Ευχαριστώ πολύ. Καθίστε ακίνητος και επιστρέφω σε 5'

Ο τύπος πάει σε ένα ΑΤΜ, που είναι στη γωνία Πανεπιστημίου και Ομονοίας και μου αδειάζει τις 2 κάρτες από όποιο υπόλοιπο είχα μέσα, ενώ στην μπλε κάρτα με τις βούλες μου αφήνει 1250

ευρώ. Επιστρέφει, μου δίνει το πορτοφόλι, ευχαριστεί και φεύγει ανενόχλητος μαζί με τη συνοδεία του για να σταματήσουν κάποιον άλλον παρακάτω.

Ερώτηση: αν πάω στο αστυνομικό τμήμα, έχω δικαίωμα να καταθέσω μήνυση κατ' αγνώστου, δίνοντας περιγραφή του δράστη και την ιδιότητά του; Ή το γεγονός ότι ο δράστης είναι δημόσιος υπάλληλος και λειτουργεί βάσει νόμου για λογαριασμό ενός καπιταλιστικού κράτους τον απαλλάσσει; Κι αν απαλλάσσει αυτόν, τότε απαλλάσσει και το καπιταλιστικό κράτος που δεν έχει ιερό και όσιο; Κι ακόμα κι έτσι να είναι τα πράγματα, θα πήγαινα να τα πω σε ένα αστυνομικό τμήμα; Καλά, σ' αυτό το τμήμα δεν θα πήγαινα ούτως ή άλλως, αλλά πάλι, ίσως ήταν ατυχής η επιλογή σκηνικού για την φανταστική μου ιστορία.

Ακούστε τι έγινε αμέσως μετά. Έτσι όπως ήμουν παραζαλισμένος, περνάει ένα πρεζάκι, βουτάει το πορτοφόλι, παίρνει τα 44,88 Ευρώ τα οποία, εντελώς συμπτωματικά, ήταν το ποσό που κρατάει υποχρεωτικά και χωρίς τη θέλησή μου ο εργοδότης μου για εισφορά αλληλεγγύης. Δεν χρειάστηκε να κάνω όμως τίποτα γιατί ένας αστυνομικός που έπινε καφέ στην μηχανή του εδώ και μια ώρα έτρεξε, έβαλε κάτω το πρεζάκι και με διέταξε να πάω στο τμήμα για να πάρω τα χρήματά μου και να γίνουν όλα τα απαραίτητα για τον εγκλεισμό του πρεζονιού. Τέλος πάντων – τέλος καλό, όλα καλά. Μου έμεινε μόνο η αίσθηση ότι υπήρχε κάποια [σημαντική διαφορά ανάμεσα στις κάρτες και τα «χαρτονομίσματα»](#).

Πάμε τώρα σ' ένα ακόμα μεγαλύτερο σκάνδαλο. Είναι ένα αφεντικό και θέλει να προσλάβει ένα νέο παλικάρι να κάνει διανομές. Όχι κάτι εξωτικό, απλά πράγματα – ας πούμε φάρμακα. Εμφανίζεται ένας τύπος με δικό του μηχανάκι, 15 χρόνια εμπειρία, άριστο ιστορικό που μόλις έχει απολυθεί από μια εταιρεία που έκλεισε και μάλιστα πρόλαβε και πήρε, αντί για αποζημίωση, μια πολύ κολακευτική συστατική επιστολή. Τον κοιτάει το αφεντικό, τσεκάρει για ουλές στα πόδια, τα χέρια και το κρανίο που θα μπορούσαν να υποκρύπτουν κακή οδική συμπεριφορά στο παρελθόν – τίποτα. Όλα είναι μια χαρά. «Προσλαμβάνεσαι», του λέει. «Είσαι ο, και λέγεσαι. Είμαστε μεγάλη εταιρεία, όλα θα γίνουν νόμιμα. Πρέπει να εμφανίζω και κανέναν να δουλεύει με τόσο τζίρο. Πόσο χρονών είσαι;». «32» του λέει ο άλλος. «Κάηκες μεγάλε», απαντάει το αφεντικό. «Ψάχνω κάποιον κάτω από 25, για να του δώσω το μειωμένο μισθό». «Δεν έχω πρόβλημα αφεντικό, δώσε μου το μειωμένο μισθό». «Δεν γίνεται, αν σε πάρω με τον μειωμένο μισθό θα πρέπει με κάποιο τρόπο να παρανομήσουμε κι οι δύο, και με κυνηγάει ήδη η Ομοσπονδία Φαρμάκου» - εντάξει, η τελευταία ατάκα είναι τραβηγμένη, αλλά θέλω να δείξω τον παραλογισμό.

FAST FOOD ζητά κοπέλα εμφα
νίσιμη έως 30 ετών επιθυμητή
προϋπηρεσία 4ωρη 13.00- 17.0
μισθός **210 ευρώ**. Πληροφορίες
6947- [redacted] 369.

ΓΡΑΦΕΙΟ ζητά υπάλληλο κοπέ-
λα έως 25 ετών, γνώσεις Η/Υ,
4ωρη πρωινή 10.00-14.00, μι-
σθός **150 ευρώ** [redacted] 3695

Στο δρόμο λίγο αργότερα ο φίλος μας αναρωτιέται πώς γίνεται να καθορίζεται ο μισθός βάσει ηλικίας, χωρίς να έχουν δικαίωμα οι άμεσα ενδιαφερόμενοι να αποφασίσουν ό,τι θέλουν. Έχοντας ακούσει πολλές ώρες τηλεόραση και ύστερα από πολλές πλύσεις εγκεφάλου με πολύ δυνατά προπαγανδιστικά απορρυπαντικά, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι έχει δίκιο ο Στουρνάρας ότι είμαστε Σοβιετία και ότι γι' αυτό φταίνε όλες οι κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, ΔΗΜΑΡ, ΛΑΟΣ και ΣΥΡΙΖΑ, ΑΝΕΛ που έχουν περάσει τα τελευταία χρόνια και έχουν βάλει νομική ταφόπλακα στις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Αν είναι έτσι, θα 'χουν δίκιο και οι φασιστικές κραυγές εντός και εκτός ΧΑ που μιλάνε για «ηγεμονία της

αριστεράς».

Αλλά, η ιστορία δεν «κολλάει». Τα μπερδεύει όλα το γεγονός ότι είναι άνεργος. [Ο τελευταίος άνεργος που καταγράφηκε στην ΕΣΣΔ ήταν το 1930](#). Α! Κι ότι ο μισθός που του προσφέρθηκε ήταν σε συσκευασία φιλοδοωρήματος. Και ότι είχε τόσο μεγάλη ανασφάλεια που τον δέχτηκε. Κι έχουμε σίγουρα 2018. Δηλαδή, το τελευταίο μπορεί να μην είναι πολύ σίγουρο...

Στην κατάσταση που ήταν ο φίλος μας, έχοντας χάσει μια τόσο καλή ευκαιρία, το μόνο που σκεφτόταν ήταν πώς θα πλήρωνε τη δόση του διακανονισμού με την ΕΥΔΑΠ για να μην του πάρουν το σπίτι – αυτό το σπίτι για το οποίο είχε τίτλο ιδιοκτησίας χωρίς καμιά υποθήκη. Το πατρικό του, που κόντευε να σκορπίσει στην επόμενη δυνατή μπόρα, κι υπεύθυνος θα ήταν αυτός και μόνον αυτός. Δεν τον ενδιέφερε καθόλου η άρση του τραπεζικού απορρήτου, η αδυναμία να ανοίξει λογαριασμό σε μια τράπεζα, η αδυναμία να κουβαλάει πάνω του όσα χρήματα θέλει, εφόσον είναι στην κατοχή του, ή ακόμα και δικά του. «Δεν πα να ξανακλείνανε οι τράπεζες για 20 και 50 και 100 μέρες, όπως το καλοκαίρι του 2015» – να μην σου πω ότι θα ήταν καλύτερα γι' αυτόν.

Τα παραπάνω μπορεί να μην ενδιέφεραν το παλικάρι που κήκε στα 32, αλλά ενδιαφέρουν εμένα. Και με ενδιαφέρουν επειδή είναι πραγματικά σκάνδαλα. Επειδή είναι παράλογα φαινόμενα ενός συστήματος που αρνείται τις προϋποθέσεις του απλά επειδή μπορεί. Κι επειδή δεν μπορεί να κάνει και πολλά άλλα πράγματα. Εκ του αποτελέσματος, και για να ξαναγίνουμε αυστηροί, φαίνεται ότι η αναπαραγωγή του κεφαλαίου συναντά μεγάλες δυσκολίες· ότι το κράτος βοηθάει κάπως, αν όχι στην επίλυση των δυσκολιών, τουλάχιστον στην άμβλυνση και στο κέρδισμα χρόνου· ότι τίμημα ενίοτε, αν όχι πάντα, είναι το βάθεμα αυτών των δυσκολιών.

Αυτές οι δυσκολίες θα με απασχολήσουν σε ένα κύκλο σημειωμάτων στον όμορφο πολυχώρο της Κατιούσας που μπήκα. Όχι από ηθική σκοπιά, ούτε επειδή μου αρέσουν [τα λογικά και τα παράλογα](#). Υπάρχει ουσιαστικός λόγος να ασχοληθεί κανείς με αυτά. Το ξεσκεπάσμα αυτών των

σκανδάλων δείχνει τις αδυναμίες και τις αντιφάσεις του καπιταλισμού. Αυτές τις αντιφάσεις τις βρίσκουμε μπροστά μας και λουζόμαστε τις λύσεις τους που δεν είναι καθόλου ευχάριστες. Σκοπός μας βέβαια είναι να ξεμοντάρουμε τα γρανάζια των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων, κι όχι να τα λαδώσουμε. Η κατάσταση είναι πολύ σύνθετη και πάρα πολλά ζητήματα από αυτά που υπαινίχτηκαν πιο πάνω δεν έχουν ξεκάθαρη απάντηση. Πολλές πτυχές του οράματός μας για μια άλλη κοινωνία, για την ανατροπή του καπιταλισμού και τη νεαρή λαϊκή εξουσία, απαιτούν αυτήν την διερεύνηση. «[...] τα φαινόμενα έχουν γίνει εξαιρετικά σύνθετα και η κατανόηση των αλλαγών είναι σημαντική για τη διαμόρφωση του οράματος που θα εμπνεύσει την εργατική τάξη. Τόσο δηλαδή για αμυντικούς, όσο και για επιθετικούς σκοπούς, η εργατική τάξη θα πρέπει να καταλαβαίνει τη σύγχρονη μορφή του χρήματος, του κράτους, του τραπεζικού συστήματος και της κεντρικής τράπεζας και μιας σειράς άλλων κατηγοριών που μπλέκονται σαν βάτα στο δύσβατο μονοπάτι για την κοινωνική απελευθέρωσή της.» (από εισαγωγή σε [κείμενό μου για τη μαρξιστική θεωρία χρήματος](#))

Ευελπιστώ να καταφέρω να βοηθήσω σε αυτήν την κατεύθυνση, ξεκινώντας από το δυσκολότερο μέρος, που είναι η εύρεση των σωστών ερωτήσεων.

Καλώς σας βρήκα

γ